

Sygn. akt IV Ca 1407/12

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2013 r.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie IV Wydział Cywilny – Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Paweł Iwaniuk

Sędzia: SO Małgorzata Truskolaska – Żuczek

Sędzia: SR (del.) Eliza Nowicka – Skowrońska – spr.

Protokolant: Łukasz Pawlak

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2013 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta(...) W.

przeciwko S. A. Syndykowi masy upadłości Zakładów (...) Spółki Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji S. A. Syndyka masy upadłości Zakładów (...) Spółki Akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi Północ w W.

z dnia 5 marca 2012 r. sygn. akt II C 160/12

postanawia:

1. uchylić zaskarżony wyrok i umorzyć postępowanie w sprawie;
2. zasądzić od Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta (...) W. na rzecz S. A. Syndyka masy upadłości Zakładów (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1.281 (jeden tysiąc dwieście osiemdziesiąt jeden) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Sygn. akt IV Ca 1407/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 marca 2012 roku Sąd Rejonowy zasądził od S. A. Syndyka masy upadłości Zakładów (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Prezydenta miasta (...)W. kwotę 25.615,18 zł wraz odsetkami ustawowymi od kwot szczegółowo tam wskazanych oraz koszty procesu.

Sąd Rejonowy oparł powyższe rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Północ w W. IX Wydział Gospodarczy postanowieniem z dnia 29 grudnia 2009 r. ogłosił upadłość Zakładów (...) S.A. obejmującą likwidację majątku dłużnika. W 2010 r. Zakłady (...) S.A. w W. pozostawała użytkownikiem wieczystym nieruchomości stanowiących działki ewidencyjne nr (...) z obrębu (...) o łącznej powierzchni 11 634 m⁽²⁾ położonej w W. przy ul. (...) oraz nr 20 z obrębu (...)o łącznej powierzchni 0,0485 m⁽²⁾ położonej w W. przy ul. (...). Wysokość opłaty rocznej z tytułu wieczystego użytkowania działek (...) za 2010 r.

wynosiła 25 527,32 zł , zaś za działkę nr (...) za 2010 r. i 2011 r. wynosiła po 43,93 zł. Opłaty te nie zostały uiszczone przez pozwanego.

Sąd Rejonowy uznał żądanie pozwu za zasadne, wskazując, że zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.) za oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste pobiera się pierwszą opłatę i opłaty roczne. Opłaty roczne wnosi się przez cały okres użytkowania wieczystego, w terminie do dnia 31 marca każdego roku z góry za dany rok, bez odrębnego wezwania (art. 71 ust. 4 ustawy). Powoływał się także na treści art. 61 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm., dalej: u.p.u.n.), zgodnie z którym z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego. Oczywistym było dla Sadu Rejonowego, że w skład masy upadłości pozwanego wchodziło użytkowanie wieczyste jako, że stanowi ono ograniczone prawo rzeczowe, które należało do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości. Nie budziło również wątpliwości Sądu, że samo ogłoszenie upadłości nie miało wpływu na wykonywanie tego prawa, gdyż nie było ono równoznaczne z brakiem po stronie upadłego zdolności prawnej, tj. zdolności bycia podmiotem praw i obowiązków. Choć z dniem ogłoszenia upadłości upadły utracił legitymację do występowania w sprawach dotyczących masy, pozostawał stroną stosunków prawnych zawartych wcześniej w znaczeniu materialnoprawnym, jako podmiot takiego stosunku prawnego, z którego wynikał spór. Podkreślał ponadto, iż na podstawie art. 144 ust. 1 u.p.u.n. Skarb Państwa – Prezydenta (...)W. prawidłowo skierował żądanie przeciwko legitymowanemu biernie podmiotowi.

Sąd Rejonowy powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazał, iż wyjątkiem od reguły, że z dniem ogłoszenia upadłości likwidacyjnej właściwym trybem dochodzenia wierzytelności staje się postępowanie upadłościowe, a tym samym proces cywilny jest niedopuszczalny, jest sytuacja, gdy chodzi o wierzytelność powstałą po ogłoszeniu upadłości (wierzytelność w stosunku do masy upadłości), a wynikająca z czynności dokonanych przez syndyka albo ze stosunków prawnych powstałych jeszcze przed ogłoszeniem upadłości. Z powyższego wynikała dopuszczalność wyboru powoda sposobu dochodzenia swoich wierzytelności od pozwanego, czy zostanie rozpoznane w postępowaniu upadłościowym, czy też w procesie wytoczonym przeciwko syndykowi. Mając zatem wyraźne oświadczenie strony powodowej, dochodzenie roszczenia na drodze postępowania cywilnego Sad rejonowy uznał za prawidłowe.

Kierując się zatem treścią art. 71 ust. 1 i 4 ustawy o gospodarce nieruchomościami Sąd rejonowy uwzględnił żądanie pozwu i zasądził od S. A. Syndyka masy upadłości Zakładów (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Prezydenta m. st. W. kwotę 25 615,18 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej.

Co do żądania zasądzenia odsetek w wysokości ustawowej od kwoty dochodzonej pozwem, Sąd Rejonowy uznał, że żądanie powoda w tym zakresie zasługuje na uwzględnienie. Zasądzenie odsetek od wyżej wskazanej kwoty znajduje uzasadnienie w treści art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) obciążając wszelkimi należnościami z tego tytułu pozwanego.

Nadto, Sąd Rejonowy na podstawie art. 98§1 k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) nakazał pobrać od Syndyka masy upadłości na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Północ w W. kwotę 1.281 zł tytułem opłaty sądowej, dotychczas nie uiszczonej.

Od powyższego wyroku apelację złożył pozwany Syndyk masy upadłości S. A. zaskarżając go w całości. Zarzucał w niej naruszenie prawa materialnego poprzez błędna jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 61 i 144 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w zw. z art. 366 kpc poprzez przyjęcie, że pomimo, że wierzytelność powoda znajduje się na uzupełniającej liście wierzytelności zatwierdzonej przez Sąd przed datą

wniesienia pozwu, powodowi przysługuje prawo do wytoczenia powództwa o tę wierzytelność przeciwko syndykowi masy upadłości. Ponadto zarzucił również sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, że wyłącznie od woli powoda zależy czy roszczenie o wierzytelność umieszczoną na uzupełniającej liście wierzytelności zatwierdzonej przez Sąd zostanie rozpoznane w postępowaniu upadłościowym, czy też w procesie przeciwko syndykowi. Nadto podnosił naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 kpc poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów, przez pominięcie badania okoliczności z powodu których dochodzona pozwem wierzytelność znalazła się na liście wierzytelności.

Powołując się na powyższe zarzuty, pozwany Syndyk masy upadłości wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie w całości, przy czym orzeczenie zapadłe w sprawie nie mogło polegać na oddaleniu powództwa, a na uchyleniu zaskarżonego wyroku i umorzeniu postępowania, o czym mowa poniżej.

Rację miał skarżący wskazując, iż powód nie miał nieograniczonej dowolności w wyborze dochodzenia swoich roszczeń z tytułu opłaty za użytkowanie wieczyste nieruchomości znajdującej się w posiadaniu upadłego pozwanego.

W tym konkretnym przypadku, w sytuacji, kiedy przedmiotowa wierzytelność została ujęta w uzupełniającej liście wierzytelności zatwierdzonej przez Sąd Gospodarczy postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2011r. w sprawie IX GUP 23/09. Okoliczność ta nie była kwestionowana przez stronę powodową w żadnym momencie procesu, zaś pozwany przedstawił postanowienie Sądu Gospodarczego wraz listą uzupełniającą zawierającą wierzytelność Skarbu Państwa, a zatem należało przyjąć, iż prawo wyboru między zgłoszeniem tej należności w postępowaniu likwidacyjnym a wytoczeniem odrębnego powództwa cywilnego nie mogło być przez powoda już dokonane. Należy przyjąć, iż zgłoszenie tej wierzytelności do uzupełniającej listy wierzytelności spowodowało, że należność uznano za podlegającą zapłacie w trakcie postępowania likwidacyjnego majątku pozwanego.

Sąd Okręgowy w pełni podziela argumentację zawartą w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 23.02.2001r. w sprawie sygn. II CKN 393/00, zgodnie z którą postępowanie, w którym powód dochodzi wierzytelności uznanej przez sędziego komisarza i wpisanej na listę wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, następnie prawomocnie umorzonym, podlega umorzeniu (publik. OSNC 2001/11/162, Biul.SN 2001/6/10, Pr.Gosp. 2002/11/23, M.Prawn. 2001/13/670). Wprawdzie orzeczenie to zapadło w czasie obowiązywania rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz. U. z 1991 r. Nr 118 poz. 512 ze zm.) i dotyczyło regulacji zawartej w art. 170 § 1 tego rozporządzenia, jednak do chwili obecnej zachowało swoją aktualność.

Aktualnie obowiązujący przepis art. 264 ust. 1 u.p.u.n. stanowi, iż z zastrzeżeniem art. 296, po zakończeniu lub umorzeniu postępowania upadłościowego wyciąg z zatwierdzonej przez sędziego-komisarza listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy otrzymanej na jej poczet przez wierzyciela, jest tytułem egzekucyjnym przeciwko upadłemu. Podzielając argumentację w/w orzeczenia SN należało wskazać, iż orzeczenie sędziego komisarza korzysta ze skutków prawomocności materialnej w ten sposób, że zabezpiecza poszanowanie dla rozstrzygnięcia sądu ustalającego, stanowiąc przedmiot rozstrzygnięcia (art. 362 § 1 k.p.c.). Sąd Najwyższy w cytowanym powyżej orzeczeniu, stwierdzając niedopuszczalność wydania wyroku, wydał orzeczenie o charakterze formalnym. Kwestia interesu prawnego jako przesłanka dla orzeczenia wyroku nie została wzięta pod uwagę, gdyż w takim przypadku sąd musiałby wydać orzeczenie merytoryczne. Istnienie tytułu egzekucyjnego zostało zatem potraktowane jako przeszkoda formalna i dlatego też postępowanie rozpoznawcze zostało umorzone. Zgodnie bowiem z treścią art. 355 § 1 k.p.c. umorzenie postępowania następuje, jeżeli wydanie wyroku stało się zbędne lub niedopuszczalne. O umorzeniu postępowania można mówić tylko wówczas, gdy podstawa do takiego zakończenia procesu zajdzie w jego toku. Nie ulegało wątpliwości, iż w postępowaniu upadłościowym powód uzyskał tytuł

egzekucyjny, wobec czego Sąd Okręgowy uznał, że merytoryczne rozstrzygnięcie w sprawie doprowadziłoby do tego, że powód dysponowałby dwoma tytułami egzekucyjnymi przeciwko pozwanemu - dotyczącymi tej samej należności.

W świetle wyżej przedstawionych rozważań należało przyjąć, że w zaistniałej sytuacji sąd procesowy powinien umorzyć postępowanie z uwagi na to, że wydanie wyroku stało się zbędne.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy rozstrzygnął w oparciu o art. 98 k.p.c. zasadzając od strony przegrywającej, tj. powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów postępowania apelacyjnego w kwocie 1281 złotych, tj. zwrot opłaty od apelacji.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Zarządzenie:

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć:

- pełnomocnikowi powoda,
- syndykowi masy upadłości pozwanego.